

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid
(SZW)
Dhr. B. van 't Wout
Postbus 90801
2509 LV 'S-GRAVENHAGE

Datum
27 november 2020
Kenmerk
TISB/U202000912
Telefoon
[REDACTED]
Bijlage(n)

Onderwerp
Bestuurlijk advies in verband met amendement wetsvoorstel
"fraudeverordeningen"

Geachte heer Van 't Wout,

In uw brief van 9 oktober jl. nodigt u de VNG uit om een bestuurlijk advies uit te brengen over het amendement van de leden Peters en Bruins dat is aangenomen bij de behandeling van het wetsvoorstel Wijziging van de Participatiewet in verband met het uitsluiten van fraudevorderingen bij de vermogenstoets.

Dit amendement maakt het voor gemeenten, UWV en SVB in de uitvoering van de socialezekerheidswetten mogelijk om met betrekking tot vorderingen wegens overtreding inlichtingenplicht mee te werken aan minnelijke schuldenregelingen tegen finale kwijting, tenzij er sprake is van opzet of grove schuld. Dit raakt bij gemeenten niet alleen de tak Werk en Inkomen, maar tevens die van de schuldhulpverlening.

Onze inschatting is dat het amendement tegemoetkomt aan de wensen van gemeenten. Wij zien echter ook knelpunten en aandachtspunten in de uitvoering. In deze brief lichten wij deze toe.

Uitvoerbaarheid en ondersteuning gemeenten

Het onderscheid tussen vorderingen wegens overtreding van de inlichtingenplicht vanwege opzet en grove schuld enerzijds en om andere redenen anderzijds is herleidbaar uit de administraties van gemeenten. De mate van verwijtbaarheid is namelijk een onderdeel van de boeteoplegging.

Het in de praktijk toepassen van dit onderscheid vraagt echter wel aandacht. Het bepalen van de mate van verwijtbaarheid kan complex zijn en hiervoor is extra ondersteuning aan gemeenten noodzakelijk. Ook communicatie is van groot belang bij de implementatie.

Voor het implementeren van het amendement is het daarom noodzakelijk dat VNG en VNG Naleving tijdig kunnen beginnen met ondersteuning van gemeenten door het opstellen van een handreiking. In de handreiking zullen wij ook aandacht besteden aan communicatie. Deze handreiking stellen wij samen met enkele gemeenten op.

Informatievoorziening en gegevensuitwisseling

Op de vraag of dit amendement vanuit het perspectief van informatievoorziening en gegevensuitwisseling uitvoerbaar is voor gemeenten, moet gekeken worden vanuit twee kanten; de schuldhulpverleners die informatie nodig hebben en de gemeentelijke sociale diensten die daarvoor informatie moeten leveren.

Voor gemeentelijke sociale diensten is het mogelijk om de benodigde informatie over fraudevorderingen te verstrekken aan schuldhulpverlening. Omdat schuldhulpverleners geen toegang hebben tot Suwi zal dit zonder geautomatiseerde gegevensuitwisseling moeten plaatsvinden en zal het naar alle waarschijnlijkheid flinke administratieve lasten met zich meebrengen.

Daarnaast is het van belang te weten of deze gegevens ook bij UWV en SVB in volle breedte beschikbaar zijn. Alleen het beschikbaar zijn van deze gegevens in gemeentelijke systemen (vorderingen PW en IAOW/Z) is onvoldoende om het amendement uit te kunnen voeren. De uitvoeringstoetsen zullen dus in samenhang moeten worden bekeken.

De schuldhulpverlener zal moeten onderzoeken of de opgegeven fraudeschulden uit sociale zekerheid betrokken kunnen worden in de minnelijke schuldregeling tegen finale kwijting. Vooralnog kan dat alleen als hij rechtstreeks schriftelijk contact opneemt met UWV, SVB of desbetreffende GSD. Dat betekent dat er een grotere schriftelijke stroom komt tussen schuldhulpverlening en UWV, SVB en gemeentelijke sociale diensten. Die stroom geeft administratieve lasten bij alle betrokken partijen. Hoe groot deze stroom zal zijn is onbekend, omdat we geen inzicht hebben in het aantal situaties waarin dit voorkomt.

Schriftelijke bevraging kost tijd en capaciteit. Het is nodig om daar afspraken over te maken en een proces te stroomlijnen. Schriftelijke bevraging beïnvloedt daarbij per definitie de afhandelingsduur en zal dan ook invloed kunnen hebben op de situatie van en de communicatie naar de klant. Een aparte schriftelijke stroom van gegevensuitwisseling kent altijd de risico's van haperingen, prioriteit verschuivingen, zoek raken, de verkeerde route nemen, etc.

Geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen gemeentelijke sociale diensten en schuldhulpverlening is mogelijk maar kent een langere doorlooptijd en kan pas als schuldhulpverlening toestemming krijgt voor het gebruik van Suwi. De papieren stroom met gemeentelijke sociale diensten is dan niet langer noodzakelijk. Voor de papieren stroom met SVB en UWV geldt dat deze pas kan stoppen als de gewenste gegevens zijn ontsloten via Suwi.

Gelet op het bovenstaande achten wij invoering haalbaar vanaf 1 april 2021. Belangrijke randvoorwaarde hierbij is wel dat de procesafspraken met de ketenpartners ook voor die tijd helder zijn.

Wij hopen u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,

Vereniging van Nederlandse Gemeenten

Algemeen directeur